

27 Ocak 2015

Sayı : 64272063-610 -- 280
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7-57381)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : TBMM Başkanlığının 17.12.2014 tarih ve 43452547-120.00-207252 sayılı yazısı.

Manisa Milletvekili Sayın Erkan AKÇAY'ın tarafıma tevcih ettiği 7/57381 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğü'nden alınan yazılı bilgiler doğrultusunda aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EK :
Önerge Cevabı (3 Sayfa)

MANİSA MİLLETVEKİLİ SAYIN ERKAN AKÇAY'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/57381)

Sorular 1, 2, 3, 4, 5:

Soma Kömür İşletmeleri 1 Aralık 2014 tarihine kamuoyuna yaptığı açıklama ile “Soma Eynez Kömür Madeni’nde 13 Mayıs’ta meydana gelen ve 301 madencinin hayatını kaybettiği maden faciası sonrası Eynez’le birlikte Atabacası ve Işıklar maden ocaklarının da kapatıldığını, kazadan sonra Soma Madencilik A.Ş. ile birlikte bağlı bulunduğu Soma Holding mal varlıklarına tedbir konulduğunu, Eynez kömür madeniyle ilgili olarak TKİ ile Soma Kömür İşletmeleri arasında 5 yıl önce imzalanan sözleşmenin 2014/Mayıs ayında sona erdiğini, bu sözleşme uyarınca Mayıs ayı sonunda iş akitlerinin sonlanması gereken Eynez madeni işçilerine kazadan bu yana geçen 6 ay için Türkiye İşsizlik Fonundan ve Soma Kömür İşletmelerinden maaş ödendiğini, ancak Soma Kömür İşletmeleri A.Ş.’nin artık işçilerin ücretlerini ödeyecek gücü kalmadığını, çalışma imkanı bulunmayan Eynez madeninin işçilerinin sözleşmelerinin yasal olarak da devam ettirilme imkanı bulunmadığı için iş akitlerini feshettiğini, bu nedenle Eynez madeninde çalışmış olan 2181 madencinin iş akitlerini 30 Kasım 2014 tarihi itibarıyla feshettiğini, Eynez maden ocağında kalan malzemenin tahliye edilmesi için 400 işçinin kısa bir süre daha çalıştırılmaya devam edileceğini, Soma Kömür İşletmelerine bağlı diğer ocaklardan 650 madencinin iş akdinin feshedildiğini dolayısıyla toplam 2831 madencinin iş akdini feshettiğini” kamuoyuna açıklamıştır. Bakanlar Kurulu toplantısı sonrası 1 Aralık 2014 tarihinde Soma’da işten çıkartılan madencilerle ilgili bir soru üzerine açıklama yapan Başbakan Yardımcısı ve Hükümet Sözcüsü Bülent Arınç, “Biz Soma’da vefat edenlerle ilgili düzenlemeler yaptığımız gibi, Maden işçilerinin asgari ücretinin iki katı ücret almasına yönelik de düzenleme yaptık. Bu madenleri çalıştıranların maliyetleri iki katına çıktı. Bunun için kusura bakmayın işveren, gözü yaşlı olarak, bütün haklarınızı veriyorum ve maden ocağını kapatıyorum dedi. Aman madenler kapatılmasın, işvereni de koruyacak kanun çıkarın diye geldiler. İşveren bizden bir talepte bulunabilir. Bu madenleri çalıştıranların bir kısmı mal ve hizmet alımıyla, bir kısmı da farklı şekilde çalıştırıyor. Ben 23 liraya mal ediyordum, yeni mali külfet 50 lira, ben buna göre sözleşme yapmamıştım der. Buna yönelik bir düzenleme yapıyoruz. Ama Soma farklı, buralar öncelikle kapatıldı. İşçilerimize ödenekleri maaşları verildi, kesildi tekrar verildi. Ama 6’ncı aya girmek üzereyiz. İşveren ödemeye yapamayacağını diyor. Yeri de hazırlayıp işletmeye açamadılar. Canım içinde 301 kişi vefat etmiş buraları kapatın. İşçi öyle demiyor ki açın çalışalım diyor. Bu hazırlıkları işveren yapamadı. Teslim bayrağını çekmiş ben sizi çalıştıramayacağım diyor. Konunun üzerindeyiz bunu çözeceğiz. Onları aç açıkta ve işsiz bırakacak değiliz.” demiştir.

Soma Kömür İşletmelerine bağlı Eynez maden ocağında meydana gelen maden faciasında 301 madencimiz hayatını kaybetmiş, çok sayıda madencimiz yaralanmıştır. Yaşanan bu facia madenlerdeki işletme yönetimindeki aksaklıklar, siyaset-işadamı-bürokrat ilişkilerini, denetim yetersizliklerini ve çalışma koşullarını gözler önüne sererken; yüzlerce eve ateş düşmüş, yüzlerce ana-baba evlatlarını, kadınlar eşlerini kaybederken 432 çocuk yetim kalmıştır. Kaza sonrası yaklaşık 650 aile Soma’dan ayrılırken ekonomisi madenlere ve maden işçilerine dayanan Soma’da esnaf sifatsız kepenk kapatır hale gelmiştir. Soma Kömür İşletmelerinin 30 Kasım 2014 tarihi itibarıyla 2831 kişi işten çıkarması sonucu aileleriyle birlikte yaklaşık 15.000 bin kişi bundan etkilenmiştir. Bu kapsamda;

- Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç Soma Kömür İşletmeleri A.Ş.’nin İşten çıkardığı 2831 madenci için ‘Onları işsiz bırakacak değiliz.’ demiştir. Soma Kömür İşletmelerinin işten çıkardığı 2831 işçiyi ‘aç ve açıkta bırakmamak için’ ne gibi bir çalışma yapmayı düşünüyorsunuz?
- Soma Kömür İşletmeleri A.Ş.’nin kış ayında işten çıkardığı işçilerin istihdamı konusunda bir çalışma yapmayı düşünüyor musunuz?
- Soma Kömür İşletmelerinin işten çıkardığı işçileri TKİ’ye bağlı kamu kumrularında istihdam etmeye yönelik bir düzenleme yapmayı düşünüyor musunuz?

MANİSA MİLLETVEKİLİ SAYIN ERKAN AKÇAY'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/57381)

- Eynez Maden Ocağında iş güvenliği ve işçi sağlığı konusunda gerekli iyileştirmeleri yapamayan Soma Kömür İşletmeleri 2181'i Eynez Maden Ocağından olmak üzere toplam 2.831 işçiyi işten çıkartmıştır. Soma Kömür İşletmelerinin işçiler üzerinden baskı oluşturarak Eynez Maden Ocağını iş güvenliği ve işçi sağlığı konusunda gerekli iyileştirmeler yapılmadan açmaya çalıştığı yönündeki iddialara katılıyor musunuz?
- Soma Kömür İşletmeleri Eynez Maden Ocağındaki 2.181 çalışanın işine son verirken 'Eynez Maden Ocağında çalışma imkânının bulunmamasını' gerekçe göstermiştir. Eynez Maden Ocağındaki kömür rezervi nedir? Bunun parasal değeri nedir? Bu madende çalışma imkânının bulunmamasının gerekçesi nedir?

Cevaplar 1, 2, 3, 4, 5:

Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Ege Linyitleri İşletmesi (ELİ) Müessesesi Müdürlüğü, Soma havzasında termik santrale ve piyasaya yönelik, yıllık ortalama 17 milyon ton kömür üretme iş programı hazırlamıştır. Bu kapsamda firmalara hizmet alımı ve rödovans usulüyle kömür ürettirilmektedir.

11 Eylül 2014 tarih, 29116 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması ile Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına Dair 6552 Sayılı Kanun" un 63 üncü Maddesine eklenen "Geçici 59. madde" si hükmüne göre; "13/5/2014 tarihinde Manisa ilinin Soma ilçesinde meydana gelen maden kazası sonucunda ölen sigortalının; Kuruma olan her türlü borçları terkin edilir ve hak sahiplerine 32 inci maddenin ikinci fıkrasının (a) bendinde öngörülen şartlar aranmaksızın bu Kanun hükümlerine göre aylık bağlanır. Bu Kanunda öngörülen primlerin eksik olan kısmı Maliye Bakanlığınca Kuruma ödenir. Ölen sigortalının anne ve babasına gelir ve aylık bağlanmasında, 34 üncü maddenin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen her türlü kazanç ve irattan elde etmiş olduğu gelirin asgari ücretin net tutarından daha az olması ve diğer çocuklarından hak kazanılan gelir ve aylıklar hariç olmak üzere gelir ve/veya aylık bağlanmamış olması şartları aranmaz. Birinci fıkrada belirtilen nedenlerden dolayı ölen sigortalının eş ve çocuklarından birisi, eşi ve çocuğu yoksa kardeşlerinden birisi olmak üzere toplam bir kişi hakkında 3713 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesindeki istihdama ilişkin hükümler ayrıca uygulanır. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığınca müştereken tespit edilir." denilmektedir.

Maden Kanunu çerçevesinde madencilik faaliyetleri Maden İşleri Genel Müdürlüğü tarafından rutin olarak denetlenmekte ayrıca bu denetimler dışında gerek vatandaşlardan gerekse diğer kurumlardan gelen şikâyet/ihbar gibi durumlarda ruhsat sahalarında denetimler yapılmaktadır. Yapılacak/yapılan bu denetimler sonucunda Maden Kanununun 7 nci maddesine aykırı olarak izinsiz faaliyet gösterildiği veya çevre ve insan sağlığına zarar veren faaliyette bulunulduğunun tespiti halinde ruhsatlar için işlem yapılarak faaliyetleri durdurulmaktadır.

Madencilik faaliyetlerinin gerçekleştirildiği alanda, yapılan faaliyetlerle ilgili olarak kendi mevzuatlarına göre izin veren diğer kurumlar ve mülki idare birimlerince de denetimler yapılmakta olup sonuçları Maden İşleri Genel Müdürlüğü'ne bildirilmektedir. Yapılan denetimlerde mevzuata aykırı ve usulsüz çalışma yapıldığı belirlenen ruhsat sahalarındaki faaliyetler gerekli tüm önlemler alınıncaya kadar durdurulmakta, kanun, yönetmelik ve projelerine uygun faaliyette bulunmadığı tespit edilen bu ruhsat sahiplerine 7 nci Madde kapsamında teminat iradı olmak üzere idari para cezası uygulanmaktadır.

MANİSA MİLLETVEKİLİ SAYIN ERKAN AKÇAY'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/57381)

Faaliyeti durdurulan herhangi bir ocakta, faaliyetin durdurulma gerekçesi ortadan kalkmadan faaliyete başlanmasına izin verilmesi söz konusu değildir.

Sorular 6, 7, 8, 9, 10:

- Soma Kömür İşletmeleri kamuoyuna yaptığı açıklamada; Eynez kömür madeniyle ilgili olarak TKİ ile Soma Kömür İşletmeleri arasındaki 5 yıllık sözleşmenin 2014/Mayıs ayında sona erdiğini ifade etmiştir. Eynez Maden Ocağı ile ilgili olarak TKİ ile Soma Kömür İşletmeleri arasında süre uzatım sözleşmesi imzalanmadığına göre 13 Mayıs 2014 tarihinde 301 vatandaşımızın hayatını kaybettiği kazadan bu güne kadar Soma Kömür İşletmelerinin Eynez Maden Ocağında faaliyetlerine devam etmesine neden izin verilmiştir?
- Eynez Maden Ocağında 301 madencimizin hayatını kaybettiği kaza 13 Mayıs 2014 tarihinde meydana gelmiştir. Soma Kömür İşletmeleri ile TKİ arasında bu kaza öncesinde süre uzatımı ile ilgili görüşme yapılarak süre uzatımında karar kılındığı ancak kaza sonrası bu süre uzatımı ile ilgili sözleşmenin kamuoyundan saklandığı yönündeki iddia doğru mudur?
- Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç, 'Madenler kapatılmasın, işvereni de koruyacak kanun çıkarın diye geldiler. Buna yönelik bir düzenleme yapıyoruz.' demiştir. Hükümetiniz veya Bakanlığınıza madenler kapatılmasın işvereni de koruyacak kanunlar çıkarın diye gelenler kimlerdir?
- Sayın Arınç'ın Maden işverenlerini korumaya yönelik kanunlar yapıyoruz diye kastettiği düzenlemeler nelerdir?
- Hükümetiniz maden işverenlerini korumaya yönelik ne gibi bir düzenleme yapmaktadır?

Cevaplar 6, 7, 8, 9, 10:

Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu ile söz konusu şirket arasında imzalanan sözleşme; Ege Linyitleri Müessese Müdürlüğü, Eynez yeraltı sahalarından idarenin uhdesinde kalmak kaydıyla İR.4009 ruhsat sahası içerisinde mevkii ve sınırları teknik şartnamesinde belirtilen sahadan, termin programına bağlı olarak hazırlık döneminde yaklaşık 500.000 ton, işletme döneminde 1. yıl asgari 1.000.000 ton, 2. yıldan itibaren 1.500.000 ton olmak üzere toplam 15.000.000 ton tüvenan kömürün üretimi ve üretilen tüvenan kömürün teknik şartnamede tanımlanan yerlere teslim edilmesi işini kapsamaktadır.

Mayıs 2014 tarihi itibari ile sözleşme kapsamında sahadan 14.073.552 ton kömür üretimi gerçekleşmiştir.

Faaliyetleri durdurulmuş olan bahse konu ocakta yeraltında kalan makine ve teçhizatın çıkarılmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir.

Önergede yer alan iddialar gerçeği yansıtmamakla birlikte söz konusu tüm iş ve işlemler ilgili Mevzuata uygun olarak yürütülmektedir.